

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/148/2018
Identifikačné číslo spisu: 8018200124
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8018200124.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu G.. D. T., bytom C. Č.. XX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Stanislav Kaščák, s. r. o., Vranov nad Topľou, Ul. 1. Mája 1246, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, pobočka Humenné, Nám. slobody 58, Humenné, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 25. októbra 2017 č. 700-81/2017 15831-10/2017-HE, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/14/2018-58 z 23. augusta 2018 jednomyselne, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/14/2018-58 z 23. augusta 2018 z a m i e t a .

II. Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

1. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 8Sa/14/2018-58 z 23.08.2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) krajský súd odmietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 700-81/2017 15831-10/2017-HE z 25.10.2017 z dôvodu, že predmetnou žalobou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, proti ktorému zákon pripúšťa odvolanie. Napadnuté rozhodnutie žalovanej nadobudlo právoplatnosť 07.12.2017. Žalobca proti tomuto rozhodnutiu podal opravný prostriedok oneskorene, dňa 13.12.2017. Uznesením z 28.08.2018 krajský súd ustálil, že ide o rozhodnutie, ktoré sa s poukazom na § 7 písm. a/ Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). nepreskúmava.

2. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobca, dôvodiac, že žalobca odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podal, hoci sa z vážnych osobných dôvodov omeškal o 7 dní. Mal za to, že všetky riadne opravné prostriedky zákonom prípustné vyčerpal tým, že podal (hoci oneskorené) odvolanie. Žalobca má za to, že správny súd neposkytol ochranu oprávneným záujmom žalobcu a odmietol prejednať jeho žalobu postupom, ktorý nesprávne aplikuje právnu normu. Žalobca má za to, že Sociálna poisťovňa, ústredie tým, že neprejedнала podané odvolanie žalobcu a nevydala o tomto preskúmaní rozhodnutie, porušila aj § 60 Správneho poriadku. Vzhľadom na uvedené žalobca

navrhuje, aby kasačný súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove z 23.08.2018 č. k. 8Sa/14/201858 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaná poukázala na skutočnosť, že riadny opravný prostriedok sa môže uplatniť len voči rozhodnutiu, ktoré ešte nie je právoplatné. Oneskorené odvolanie nie je procesným úkonom, ktorý je spôsobilý vyvolať právne účinky. Žalovaná zdôrazňuje, že na konanie podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sa nevzťahuje Správny poriadok, pričom zákon o sociálnom poistení neupravuje povinnosť Sociálnej poisťovne, ústredie rozhodnúť o oneskorene podanom odvolaní. Listom č. 30274-2/2018-BA z 26.01.2018, označeným ako vyjadrenie k oneskorene podanému odvolaniu, Sociálna poisťovňa, ústredie len oznámila žalobcovi, že ním napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, a preto nie je oprávnená rozhodnúť. Keďže uvedeným listom nebolo rozhodnuté o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach žalobcu, tento list nie je podľa žalovanej preskúmateľný správnym súdom. Vzhľadom na uvedené žalovaná navrhuje, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná a preto je potrebné podľa § 461 SSP zamietnuť ju.

5. Podľa § 7 písm. a/ SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

6. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní. Všeobecný predpis o správnom konaní sa nevzťahuje ani na konanie vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom.

7. Podľa § 214 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. proti rozhodnutiu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne má účastník konania právo podať odvolanie, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak sa účastník konania nevzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice.

8. Podľa § 215 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie možno podať v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia; odvolanie proti rozhodnutiu vo veciach uvedených v § 178 ods. 1 písm. a/ ôsmom bode a deviatom bode možno podať v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia.

9. Podľa § 192 ods. 1 zákona č. 461/203 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne zo závažných dôvodov odpustí zmeškanie lehoty, ak o to účastník konania požiadá do 15 dní odo dňa, keď zanikla príčina zmeškania, a ak v tej istej lehote urobí zmeškaný úkon. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne môže tejto žiadosti priznať odkladný účinok.

10. Podľa § 97 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

11. Podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak je neprípustná.

12. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

13. Správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky prípustné riadne opravné prostriedky. Preskúmanie takýchto rozhodnutí nie je možné, keďže správne súdnictvo je koncipované ako prostriedok ultima ratio

- nezákonnosť v konaní správneho orgánu sa ním odstraňuje len v prípade, ak táto nebola odstránená po využití prípustných opravných prostriedkov v správnom konaní, či už autoremedúrou alebo odvolacím orgánom. Za vyčerpanie riadneho opravného prostriedku nemožno považovať oneskorené podanie odvolania, keďže takéto podanie nemôže vyvolať odvolacie konanie a následné meritórne rozhodnutie, a preto ani mať vplyv na práva a povinnosti účastníkov správneho konania. Za splnenie podmienky vyčerpania riadnych opravných prostriedkov nemožno považovať akékoľvek podanie odvolania, ale len jeho riadne, t. j. včasné podanie.

14. V prejednávanej veci podal žalobca odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné po uplynutí 30 dňovej odvolacej lehoty, oneskorene, teda až po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého správneho rozhodnutia.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 08.11.2011, sp. zn. 1Sžr/38/2011). Zameškanie lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu správneho orgánu nemožno sanovať žalobou na správnom súde.

16. Pokiaľ ide o sťažnostný bod týkajúci sa neaplikovania § 60 Správneho poriadku, kasačný súd uvádza, že na konania podľa zákona č. 461/2003 Z. z. sa Správny poriadok nevzťahuje, čo vyplýva z § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z..

17. Nad rámec uvedeného súd uvádza, že ak žalobca považoval napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné za nezákonné a závažné okolnosti mu bránili v podaní odvolania v zákonnej lehote, mal podľa § 192 ods. 1 zákona č. 461/203 Z. z. možnosť požiadať o odpustenie zmeškania lehoty, čo však neurobil. Aj na tomto mieste musí kasačný súd poukázať na skutočnosť, že je to len pasivita žalobcu, ktorá mu zabránila v ďalšom uplatňovaní svojich práv pred správnym orgánom, prípadne následne pred správnym súdom.

18. Vzhľadom na uvedené dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je nedôvodná a Krajský súd v Prešove správne odmietol žalobu preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné č. 700-81/2017 15831-10/2017-HE z 25.10.2017 ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g/ SSP v spojení s § 7 písm. a/ SSP.

19. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

20. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.